

Research Paper

Developing a model of marital satisfaction based on resilience and emotion regulation in women: the mediating role of early maladaptive schemas

Zohreh Vaseghi¹, Hasan Ahadi^{2*}, Hossein Bigdeli³, Javad Khalatbari⁴

1. Ph.D. Student in General Psychology, Department of Psychology, Emirates Branch, Islamic Azad University, Dubai, United Arab Emirates

2. Professor, Department of Psychology, Emirates Branch, Islamic Azad University, Dubai, United Arab Emirates

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Tehran East Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Received:
January 12, 2022

Accepted:
June 8, 2023

Keywords:

Marital Satisfaction,
Resilience, Emotion
Regulation, Early
Maladaptive Schemas

[10.30495/iifs.2023.1977422.1071](https://doi.org/10.30495/iifs.2023.1977422.1071)

Abstract

Introduction: Marriage is one of the most important factors of mental health in society. The purpose of the present study was to predict the marital satisfaction of adolescents based on resilience and emotion regulation with the mediating role of early maladaptive schemas. **Method:** The method of the current research was applied, descriptive and correlational (structural equations type). The statistical population of the present study was made up of all married women who referred to the counseling centers of the Family Foundation Consolidation with an Islamic lifestyle approach in Tehran in 2021. By calculating the overestimation due to predicting the dropout of the subjects, the final sample size was 401 people, which according to the extent of the studied population, a non-random and available method was used. Olson's ENRICH Marital Satisfaction Scale (1989), Young & Brown's Young Schema Questionnaire-Short Form (1990), Garnefski et al.'s Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (2002), and Connor & Davidson's Conner-Davidson Resilience Scale (2003) were used to collect data. Then the resulting data were analyzed using path analysis method by AMOS-18 software. **Results:** The results indicated that resilience was able to predict marital satisfaction indirectly through schemas of impaired limitations 0.04, other-directedness 0.03 and alertness and inhibition 0.03. Also, compromised emotion regulation 0.35 and uncompromised emotion regulation -0.37, both directly and indirectly and through the schemas of impaired limitations -0.34, other-directedness 0.53, and alertness and inhibition 0.65 were able to predict marital satisfaction ($p < 0.001$). **Conclusion:** Therefore, the variables of resilience, emotion regulation and early maladaptive schemas can play an important role in marital satisfaction and the need to pay attention to these important variables in divorce prevention programs should be considered.

Vaseghi, Z., Ahadi, H., Bigdeli, H., Khalatbari, J. (2023). Developing a model of marital satisfaction based on resilience and emotion regulation in women: the mediating role of early maladaptive schemas. *Journal of Islamic-Iranian Family studies*, 3(1), 71-92

Corresponding author: Hasan Ahadi

Address: Emirates Branch, Islamic Azad University, Dubai, United Arab Emirates

Email: drahad5@gmail.com

Extended Abstract

Introduction: Since married life begins with marriage and forming a family, marriage can be considered one of the most important decisions in every person's life. The existence of a satisfactory marriage is a meeting place for the exchange of positive feelings and emotions between couples and married women, and the formation of a normal family plays an important role in the health, quality of life and well-being of all people. Therefore, it can be said that marital satisfaction is one of the most important factors that determines the healthy functioning of the family institution. Sometimes couples have conflicts in their relationship with each other. In their research, Zulfiqari et al. (2008) examined the relationship between early maladaptive schemas and marital intimacy and couples' quality of life. The results indicated that there is a negative and significant correlation between the early maladaptive schemas and the dimensions of marital intimacy and quality of life. According to the perspective of schema therapy, most of the communication problems that people face are influenced by their perception of themselves and others, which is a cognitive process called schema. Early maladaptive schemas are stable, long-term problems that emerge in childhood, carry over into adulthood, and are largely dysfunctional. Schemas affect people's way of thinking, feeling, and behavior, and even after marriage, the factor of marital intimacy is explained to some extent based on schemas. On the other hand, in recent years, researchers have paid attention to the role of emotion regulation in interpersonal relationships. According to Gross, emotion regulation includes the set of ways people try to influence the type of emotions they experience, when they experience these emotions, and how they experience and express emotions.

Also, resilience plays a very important role in emotional regulation and marital satisfaction. Resilience is one of the desirable capacities of people to deal with life's challenges, which has received more attention in recent years. Resilience or the ability to recover and return to the original state in the face of adverse life conditions has been investigated.

Marital satisfaction is one of the important aspects of married life that plays an important role in people's mental health. For this reason, it seems that the personality and behavioral characteristics of people are more prominent among them, because people who have inefficiency in their schemas and inappropriate emotional regulation strategies cannot play a valuable role in common life, which is why they cause dissatisfaction. and the lack of pleasure in married life, so it seems that before marriage, special attention should be paid to increasing resilience and identifying the schemas of people and their beliefs, so that an important step can be taken in the direction of recovery and marital satisfaction. As a result, with this description about the importance of the subject, the researcher's main goal of conducting the research was to determine the structural model of the relationship between early maladaptive schemas and emotional regulation with marital satisfaction with the mediation of resilience in women in 2021.

The research hypotheses are:

- 1) Resilience has an indirect effect on marital satisfaction with the mediating role of early maladaptive schemas in women.
- 2) Emotion regulation has an indirect effect on marital satisfaction with the mediating role of early maladaptive schemas in women.

Methodology: The current research method was applied in terms of purpose and descriptive-correlation method of structural equations type. The statistical population of the current study is

all married women who referred to counseling centers of the Family Foundation Consolidation with an Islamic lifestyle approach in Tehran in 2021, and the minimum sample size recommended for confirmatory factor analysis is about 200 samples for ten factors as recommended by Kline. By calculating the overestimation due to the prediction of subject dropout, the sample size was 420 people, and according to the size of the studied population, a non-random and available method was used, and finally 401 questionnaires were used for the final analysis. The criteria for entering the study included having at least a diploma, age 18 to 60 years, and the exclusion criteria included not completing the questionnaire, refusing to continue participating in the research. As far as the ethical aspects of the research were concerned, the information of the participants remained confidential with the researcher. Finally, the structural equation model was used to analyze the data, which was conducted by AMOS-18 software. The ENRICH Marital Satisfaction Scale (1989), Young Schema Questionnaire-Short Form (1990), Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (2002), and Conner-Davidson Resilience Scale (2003) were used to collect data.

Results: The largest number of participants, i.e., 185 people (46.1%) were aged between 31 and 40 years and the least number, i.e., 5 people (1.2%) were over 60 years old. The largest number of participants, 57 (14.2%) had been married for 1 to 3 years, and the least number, 22 (5.5%), had been married for about 1 year. The largest number of participants, i.e., 136 people (33.9%) without children and the least number, i.e., 2 people (0.5%) have 5 or more children.

Table 1. Correlation matrix of studied variables

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Marital satisfaction	-								
Resilience	0.63	-							
Negative emotion regulation	0.55	0.17	-						
positive emotion	0.39	0.29	0.32	-					
other-directedness	0.46	- 0.27	- 0.40	0.35	-				
Cut/rejection	0.61	- 0.24	- 0.32	0.16	0.19	-			
Self-management	0.57	- 0.17	- 0.12	0.15	0.26	0.14	-		
Impaired restriction	0.38	- 0.16	- 0.23	0.27	0.16	0.17	0.11	-	
Alertness	0.51	- 0.22	- 0.20	0.18	0.19	0.22	0.12	0.07	-

Table 1 shows the correlation coefficient between the current research. The above few tables show that the correlation between them was in the expected direction and in line with the theories of the research field.

Table 2. Indirect path coefficients of variable effects and significance of estimated parameters

Predictor variable	criterion variable	standard coefficients	standard deviation	statistic (t)	significance level
Resilience	impaired limitations	0.11	0.04	2.39	0.016
Resilience	other-directedness	0.07	0.03	2.44	0.015
Resilience	alertness and inhibition	0.09	0.03	2.52	0.012
Uncompromised emotion regulation	impaired limitations	1.19	0.05	21.05	0.001
Uncompromised emotion regulation	other-directedness	0.03	0.43	-11.25	0.001
Uncompromised emotion regulation	impaired limitations	0.82	-0.04	18.05	0.001
Compromised emotion regulation	impaired limitations	-0.71	0.05	-12.19	0.001
Compromised emotion regulation	other-directedness	0.73	0.03	19.60	0.001
Compromised emotion regulation	impaired limitations	-0/48	0.04	-10.24	0.001

As can be seen in Table 6, all the variables whose indirect paths to the criterion variable have a T value greater or smaller than ± 1.96 have a significant effect ($p < 0.001$) on the criterion variable, and the non-significant paths were removed from the model. The results indicated that resilience could indirectly predict marital satisfaction through schemas of impaired limitations 0.04, other-directedness 0.03 and inhibition 0.03. Also, compromised emotion regulation of 0.35 and uncompromised emotion regulation of -0.37, both directly and indirectly, and through the schemas of impaired limitations -0.34, other-directedness 0.53, and alertness and inhibition 0.65 were able to predict marital satisfaction ($p < 0.001$).

Discussion: The results of the present study indicated that resilience could indirectly predict marital satisfaction through the schemas of impaired limitations, other-directedness, alertness, and inhibition. Also, compromised and uncompromised emotion regulation were able to predict marital satisfaction both directly and indirectly and through the schemas of impaired limitations, other-directedness, alertness, and inhibition. These findings are consistent with those findings of Marino (2022), McDonnell et al. (2018), Mahmoudpour, Darba, Kamandalo and Madani (2020), Hedayat et al. They are aligned on the mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between resilience and emotion regulation with marital satisfaction. In explaining the results obtained from the mediating role of early maladaptive schemas between resilience and marital satisfaction, it can be acknowledged that people who have low resilience, in an attempt to deal with negative emotions, engage in maladaptive behaviors and try to create tension and reduce violence and emotionality. An emotion-based coping strategy such as aggression may

cause people to quickly escape from their negative feelings, but over time, it can increase people's problems, although this strategy is considered a good one for people who have low resilience.

Conclusion: Due to the conditions caused by the spread of the Corona virus in Iran, in this research, sampling was done in non-random and accessible method. Due to the limitations caused by the spread of the Corona virus, the questionnaires were conducted online and electronically. The results of the present research can be generalized to married women referring to Islamic counseling centers in Tehran. In the end, it is suggested that, therefore, family counseling centers with an Islamic approach and psychological clinics should hold training courses to recognize the primary incompatible schemas and provide the basis for training to improve marital satisfaction in couples with conflict and lack of marital satisfaction.

Acknowledgments: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of general psychology at the Islamic Azad University of the United Arab Emirates, which was approved by the university's research council on 06/18/2022. We are very grateful to all the women who cooperated with us in conducting this research. All the necessary compromises for observing research ethics are observed in this article.

Funding: This research received no specific funding from funding organizations in the public, commercial or public sector or non-profit sectors and the research costs were covered solely by the first author.

Ethical approval and consent for participation: The researcher has conducted the research process after obtaining approval from the ethics committee with ID IR.IAU.BA.REC.1401.006. Participants were assured that their findings were confidential and would be published in an article without mentioning their personal information.

Conflict of interest: Researchers allow the journal to publish this article. The authors declare that they have no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

تدوین مدل رضایت زناشویی بر اساس تاب‌آوری و تنظیم هیجان در زنان: نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

زهره واثقی^۱، حسن احدی^{۲*}، حسین بیگدلی^۳، جواد خلعتبری^۴

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبئی، امارات متحده عربی

۲. استاد، گروه روان‌شناسی، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبئی، امارات متحده عربی

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد تهران شرق، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۴. دانشیار، گروه روان‌شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

چکیده

تاریخ دریافت: ۲۲ دی ماه ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۸ خرداد ۱۴۰۲

مقدمه: ازدواج یکی از مهم‌ترین عوامل بهداشت روانی در اجتماع است. هدف پژوهش حاضر تدوین مدل رضایت زناشویی بر اساس تاب‌آوری و تنظیم هیجان در زنان و نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بود. روش: روش پژوهش حاضر کاربردی، توصیفی و همبستگی (از نوع معادلات ساختاری) بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره تحکیم بنیاد خانواده با رویکرد سبک زندگی اسلامی شهر تهران در سال ۱۴۰۰ تشکیل داد. حجم نمونه نهایی با محاسبه بیش‌برآورد به دلیل پیش‌بینی ریزش آزمودنی ۴۰۱ نفر بود که با توجه به گستردگی جامعه مورد مطالعه از روش غیرتصادفی و در دسترس استفاده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۹)، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه یانگ (۱۹۹۰)، تنظیم هیجان گارنفسکی (۲۰۰۱) و تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) استفاده شد. سپس داده‌های حاصل با استفاده از روش تحلیل مسیر توسط نرم‌افزار AMOS-18 تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد که تاب‌آوری و از طریق طرح‌واره‌های محدودیت‌های مختل ۰/۰۴، دیگرجهت‌مندی ۰/۰۳ و گوش‌به‌زنگی و بازداری ۰/۰۳ به صورت غیرمستقیم توانست رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. همچنین تنظیم هیجان سازش‌یافته ۰/۳۵ و سازش‌نیافته ۰/۳۷- هم به صورت مستقیم و هم غیرمستقیم و از طریق طرح‌واره‌های محدودیت‌های مختل ۰/۳۴-، دیگرجهت‌مندی ۰/۵۳ و گوش‌به‌زنگی و بازداری ۰/۶۵ توانستند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند ($p < ۰/۰۰۱$). نتیجه‌گیری: بنابراین متغیرهای تاب‌آوری، تنظیم هیجان و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه می‌توانند نقش مهمی در رضایت زناشویی داشته باشند و لزوم توجه به این متغیرهای مهم در برنامه‌های پیشگیری از طلاق باید مدنظر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: رضایت

زناشویی، تاب‌آوری، تنظیم هیجان، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

[10.30495/iifs.2023.1977422.1071](https://doi.org/10.30495/iifs.2023.1977422.1071)

استاد: واثقی، زهره، احدی، حسن، بیگدلی، حسین، خلعتبری، جواد (۱۴۰۲). تدوین مدل رضایت زناشویی بر اساس تاب‌آوری و تنظیم هیجان در زنان: نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های

ناسازگار اولیه، فصلنامه مطالعات اسلامی ایرانی خانواده، ۳(۱)، ۷۱-۹۲.

نویسنده مسئول: حسن احدی

نشانی: گروه روان‌شناسی، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبئی، امارات متحده عربی ایمیل: drahadi5@gmail.com

مقدمه

ازدواج و رابطه زناشویی، منبع سلامت روان، حمایت، صمیمیت و لذت انسان بوده و سبب پیدایش همکاری، همدردی، یگانگی، علاقه و مسئولیت‌پذیری نسبت به خانواده می‌گردد (Kravdal, Wörn & Reme, 2022). تحقق اهداف ازدواج پس از برقراری رابطه زناشویی، موجب احساس رضایت و خوشبختی فرد گردیده و خلاف این امر، اختلافات زناشویی و درنهایت نارضایتی از ازدواج را به همراه خواهد داشت. از این روی، ازدواج را می‌توان یکی از مهم‌ترین عوامل بهداشت روانی در اجتماع دانست که اگر با مشکل روبرو شود، بهداشت روانی حاصل نشده و اثرات منفی و ماندگار آن نظیر افسردگی و اضطراب و دیگر اختلالات روانی نتیجه این نارضایتی زناشویی خواهد بود (Downward, Rasciute & Kumar, 2022).

اغلب افرادی که ازدواج می‌کنند، در آغاز زندگی دارای سطح بالایی از رضایت زناشویی هستند، اما علاوه بر افت تدریجی که با گذشت زمان در رضایت زناشویی رخ می‌دهد، در همان هفته‌ها و ماه‌های اول ازدواج نیز مشکلاتی رخ می‌دهد که اگر حل نشود می‌تواند رضایت و ثبات رابطه زناشویی را تهدید کند (Markman & Floyd, 2020). رضایت زناشویی را می‌توان، حالتی دانست که طی آن زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و باهم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند (Masoomi, Soltani, Mohammadi, Shayan, Baba-Heydarian, Khalili, et al., 2021).

الیس^۱ بیان می‌کند که رضایت زناشویی احساسات عینی از خوشنودی، رضایت و لذت تجربه‌شده توسط زن با شوهر، هنگامی که همه جنبه‌های ازدواجشان را در نظر می‌گیرند، می‌باشند (به نقل از Roosta & Soroush, 2017). مطابق با نظر هادسن^۲ نیز ادراک زن با شوهر از میزان، شدت و دامنه مشکلات موجود در رابطه منعکس‌کننده سطح رضایت زناشویی آن‌هاست. همچنین رضایت زناشویی را می‌توان حالتی از خوشنودی پایدار که در اثر تعامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و توافق در خصوص مسائل مختلف، فراهم شدن رضایت جنسی و ایجاد شرایط مطلوب به دست می‌آید، تعریف کرد (Bakhshizadeh, Samani, Khayer & Sohrabi, 2019). عوامل متعددی می‌توانند در رضایت زناشویی نقش داشته باشند. یکی از این عوامل، تاب‌آوری^۳ است (Zanjani, Moghbeli Hanzaii & Mohsenabadi, 2018). تاب‌آوری از جمله ظرفیت‌های مطلوب افراد برای مقابله با چالش‌های زندگی در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است (Chmitorz, Kunzler, Helmreich, 2018). تاب‌آوری یا توانایی بهبود و بازگشت به حالت اولیه^۴ در مواجهه با

1. Ellis

2. Hadson

3. Resilience

4. Bounce back

شرایط ناگوار زندگی مورد بررسی قرار گرفته است (Hartigh & Hill, 2022). این سازه، مجموعه‌ای از ویژگی‌های فردی و فرایندی است که در شرایط نامساعد زندگی به سازگاری موفق افراد کمک می‌کند (Sisto, Vicinanza, Campanozzi, Ricci, Tartaglini & Tambone, 2019). برخی از صاحب‌نظران تاب‌آوری را فرایند پویایی می‌دانند که با توجه به فرصت‌های پیش‌آمده در فرایند زندگی و از زمانی به زمان دیگر متغیر است و معتقدند که تاب‌آوری کیفیتی منعطف و تغییرپذیر دارد (Waller, 2021).

متغیر مهم دیگر مرتبط با رضایت زناشویی، تنظیم هیجان^۵ است (De Berardis, Fornaro, Orsolini, Ventriglio, Vellante & Di Giannantonio, 2020). تنظیم هیجان به توانایی پاسخگویی به خواسته‌های مداوم تجربه با دامنه عواطف گفته می‌شود به گونه‌ای که از نظر اجتماعی قابل تحمل باشد و به اندازه کافی انعطاف‌پذیر باشد تا واکنش‌های خودبه‌خودی و همچنین توانایی به تأخیر انداختن واکنش‌های خودبه‌خود را در صورت لزوم ایجاد کند (Vanderlind, Millgram, Baskin-Sommers, Clark & Joormann, 2020). همچنین می‌تواند به‌عنوان فرایندهای بیرونی و ذاتی تعریف شود که مسئولیت نظارت، ارزیابی و اصلاح واکنش‌های هیجانی را بر عهده دارد (Restubog, Ocampo & Wang, 2020). در میان متغیرهای روان‌شناختی گوناگون که بر رضایت زناشویی تأثیر دارند، برخی مطالعات نقش تفاوت‌های فردی در تنظیم هیجانی مانند تکانشگری، جستجوی تازگی، حساسیت به تقویت و توانایی تنظیم هیجانی را مورد بررسی قرار داده‌اند (Jakubczyk, Trucco, Kopera, Kobylński, Suszek, Fudalej, et al., 2018). مطالعه‌ای نشان داده است که استفاده از راهبردهای مؤثر تنظیم هیجان مانند ارزیابی شناختی مجدد، با رضایت زناشویی بیشتر و استفاده از راهبردهای تنظیم هیجان ناکارآمد مانند فاجعه‌سازی و نشخوارگری با رضایت زناشویی کمتر در ارتباط است (Rick, Falconier & Wittenborn, 2017). در مطالعه گراتز و رومر^۶ (۲۰۲۰) مؤلفه‌های کنترل تکانه، رفتار هدفمند، و دسترسی به راهبردهای تنظیم هیجان در مردان با خشونت و بدرفتاری نسبت به همسر در ارتباط بود. از طرفی نیز نتایج تحقیقات هدایت و همکاران (۲۰۱۹) نیز نشان داده که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، توان پیش‌بینی رضایت زناشویی را دارند.

همچنین متغیر مهم مرتبط با رضایت زناشویی، طرح‌واره^۷ است (Zolfaghari, Fatehizadeh & Abedi, 2008). مفهوم طرح‌واره در اولین نوشته‌های بک در حوزه شناخت‌درمانی مطرح شد و پس از آن مفهوم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه توسط بانگ پی‌ریزی شد که منظور از آن، الگوهای هیجانی خود آسیب‌رسانی

5. Emotion regulation

6. Gratz & Roemer

7. Early Maladaptive Schemas

هستند که در ابتدای رشد و تحول، در ذهن شکل گرفته‌اند و در مسیر زندگی تکرار می‌شوند (Bishop, Younan, Low & Pilkington, 2022). در واقع، این محتوای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه است که فرایندهای رفتاری، عاطفی و شناختی را در افراد تعیین می‌کند و موانع سازنده شخصیت را تشکیل می‌دهد (Janovsky, Rock, Thorsteinsson, Clark & Murray, 2020). ذوالفقاری و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیقی به بررسی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و صمیمیت زناشویی و کیفیت زندگی زوجین پرداخته‌اند؛ نتایج نشان داده که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با ابعاد صمیمت زناشویی و کیفیت زندگی همبستگی منفی و معنی‌داری وجود دارد.

همچنین بر اساس پیشینه پژوهشی متغیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه می‌تواند به‌عنوان متغیر واسطه در این پژوهش نقش داشته باشد، زیرا این متغیر می‌تواند از تاب‌آوری (Shahabi, Jenaabadi & Kord Tamini, 2021)، و تنظیم هیجان (Mc Donnell, Hevey, McCauley & Ducray, 2018) تأثیر بگیرد و خود نیز بر تعارضات زناشویی تأثیر بگذارد (Shorey, Brasfield, Anderson & Stuart, 2015).

با توجه به مطالب مذکور، پرداختن به عوامل پیش‌بینی‌کننده و مطرح کردن نظریه‌ها و رویکردهای مربوط به رضایت زناشویی ضروری به نظر می‌رسد. مرور ادبیات و پیشینه پژوهشی، نشان‌دهنده علل و عوامل زمینه‌ای رضایت زناشویی هستند و دارای تلویحات و راهکارهایی برای پیش‌بینی هرچه بهتر رضایت زناشویی در زوجین است. همچنین، توجه به عوامل پیش‌بینی‌کننده ی رضایت زناشویی، دارای اهمیت هستند که، اولاً در طول زمان از ثبات نسبی برخوردار باشند و ثانیاً از همان سال‌های اولیه زندگی فرد، قابل مشاهده و کنترل باشند. به‌این ترتیب می‌توان آگاهی عمومی در مورد تعارضات زناشویی را افزایش داد و مهارت‌های مناسب به‌منظور مقابله با مشکلات در زوجین را پرورش داد؛ بنابراین، به‌طورکلی می‌توان گفت که رضایت زناشویی می‌تواند متأثر از عوامل مختلفی باشد و همچنین در پژوهش‌های پیشین برخی از این عوامل به‌عنوان علل زمینه‌ساز در رضایت زناشویی اشاره شده است.

اما در مورد بررسی رابطه و نقش معنادار عوامل ذکر شده در پیش‌بینی رضایت زناشویی، مطالعه‌ی جامعی انجام نشده است. همچنین یکی از تفاوت‌های پژوهش‌های قبلی با پژوهش حاضر در این است که در پژوهش‌های پیشین متغیرهای رضایت زناشویی، تاب‌آوری، تنظیم هیجان و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بیشتر در گروه زوجین مورد بررسی قرار گرفته است و با توجه به موضوع حساس خانواده و رضایت زناشویی در زوجین لزوم بررسی هر چه بیشتر این عوامل برای شناسایی بهتر و مؤثرتر احساس شد و از سویی دیگر هرکدام از پژوهش‌های پیشین به رابطه جداگانه این عوامل با رضایت زناشویی پرداخته‌اند؛ بنابراین با توجه به این خلأ پژوهشی، پژوهش حاضر در تلاش است تا با بررسی ارتباط و نقش این عوامل در کاهش رضایت زناشویی،

این خلأ را پوشش دهد؛ بنابراین پژوهشگران در این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال هستند: آیا مدل رضایت زناشویی بر اساس تاب‌آوری و تنظیم هیجان با نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه دارای برازش است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و روش توصیفی - همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره تحکیم بنیاد خانواده با رویکرد سبک زندگی اسلامی شهر تهران در سال ۱۴۰۰ تشکیل داد. حداقل حجم نمونه لازم برای گردآوری داده‌های مربوط به مدل‌یابی معادلات ساختاری ۲۰۰ نفر می‌باشد (Kline, 2016). با محاسبه بیش‌برآورد به دلیل پیش‌بینی ریزش آزمودنی ۴۲۰ نفر بود که با توجه به گستردگی جامعه مورد مطالعه از روش غیرتصادفی و دردسترس استفاده شد که نهایتاً ۴۰۱ پرسشنامه برای تحلیل نهایی استفاده شد. ملاک ورود به پژوهش شامل داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم، سن ۱۸ تا ۶۰ سال و ملاک‌های خروج شامل: عدم تکمیل پرسشنامه، انصراف برای ادامه شرکت در پژوهش بود. از جنبه‌های اخلاقی پژوهش هم این بود که اطلاعات مشارکت‌کنندگان به صورت شخصی نزد پژوهشگر به صورت محرمانه امانت باقی ماند. در نهایت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل معادلات ساختاری استفاده شد که به وسیله نرم‌افزار AMOS-18 تحلیل شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل موارد پرسشنامه‌های زیر بود:

- مقیاس رضایت زناشویی انریچ^۸ (EMSS): پرسشنامه رضایت زناشویی توسط اولسون (۱۹۸۹) طراحی و ساخته شد. فرم اولیه آن ۱۱۵ سؤالی است و سپس فرم ۴۷ سؤالی آن ساخته شد. این پرسشنامه با هدف ارزیابی زمینه‌های بالقوه مشکل‌زا یا شناسایی زمینه‌های قوت و پرباری رابطه زناشویی ساخته است. در مطالعه حاضر، نسخه کوتاه این مقیاس که ویژگی‌های روان‌سنجی آن در جامعه ایرانی تأیید شده است، استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۴۷ ماده و ۱۲ خرده مقیاس است که عبارت‌اند از: پاسخ قراردادی، رضایت زناشویی، مسائل شخصیتی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، بستگان و دوستان و جهت‌گیری عقیدتی است. پاسخ‌دهی به آن بر روی یک مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) انجام می‌شود. کمترین نمره ۴۰ و بیشترین نمره ۵۳۹ است. نمره بالا نشان‌دهنده رضایت بالاتر و نمره پایین‌تر، نشان‌دهنده رضایت پایین‌تر از زندگی زناشویی می‌باشد. پایایی این ابزار را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و برای خرده‌مقیاس‌های آن بین ۰/۶۸

8. ENRICH Marital Satisfaction Sscale

تا ۰/۹۰ گزارش شده است. عزیزاده فرد و رزاقی (۲۰۲۱) ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۸۹ به دست آوردند.

- پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۹ (GERQ): این پرسشنامه شاخصی خودسنجی است که در سال ۲۰۰۲ توسط گارنفسکی^{۱۰} و همکاران طراحی شده است. ساختار چندبعدی دارد و به منظور شناسایی راهبردهای مقابله بعد از تجربه‌ای ناگوار به کار می‌رود. درمقایسه با دیگر پرسشنامه‌های مقابله‌گری که تفاوتی میان تفکرات و اعمال افراد قائل نیستند، این پرسشنامه منحصرأً به تفکرات اشخاص بعد از تجارب منفی می‌پردازد (Feliu-Soler, Reche-Camba, Borràs, Pérez-Aranda, Andrés-Rodríguez, Peñarrubia-María, et al., 2017). نمره‌گذاری در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (همیشه، اغلب اوقات، معمولاً، گاهی، و هرگز) است. بازه نمرات بین ۳۶ تا ۱۵۰ است. سؤالات بدون پاسخ با متوسط دیگر سؤالات نمره‌گذاری می‌شوند، این پرسشنامه ابتدا ترجمه و سپس به همراه مقیاس ۴۲ ماده‌ای استرس، اضطراب و افسردگی برای ۲۵۰ نوجوان ۱۵ تا ۱۷ ساله اجرا شد. تعداد ۳۶ ماده در تحلیل عاملی اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه اصلی باقی ماند. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۰ گزارش شد (Eslampanah, Mahdian & Jajarmi, 2020). میزان پایایی در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد.

- پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه یانگ (فرم کوتاه)^{۱۱} (YSQ-SF): این پرسشنامه توسط یانگ و براون^{۱۲} در سال ۱۹۹۸ برای ارزیابی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه طراحی شده است. فرم کوتاه آن ۷۵ سؤال دارد و با مقیاس لیکرت (کاملاً درست تا کاملاً غلط) نمره‌گذاری می‌شود. هر ۵ سؤال یک طرح‌واره را می‌سنجد. به هر پاسخ از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم اعداد یک تا شش تعلق می‌گیرد. اگر فردی در پنج سؤال مربوط به یک طرح‌واره حداقل دو نمره ۵ و ۶ کسب کند، به احتمال زیاد آن طرح‌واره را دارد. برای ارزیابی ۱۵ طرح‌واره ناسازگار اولیه ساخته شده است. این فرم توسط آهی ترجمه و آماده اجرا شده است (به نقل از Ghahari, Viesy, Kavand, Yeke Fallah, Zandifar, Farrokhi, et al, 2020). در پژوهش قهاری و همکاران (۲۰۲۰) آلفای کل ۰/۹۶ و در زیرمقیاس‌ها بین ۰/۷۶ تا ۰/۹۰ گزارش شد. میزان پایایی در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد.

- مقیاس تاب‌آوری^{۱۳} (CD-RISC): این پرسشنامه را کانر و دیویدسون^{۱۴} (۲۰۰۳) با مرور منابع پژوهشی ۱۹۷۹-۱۹۹۱ حوزه تاب‌آوری تهیه کردند. پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون ۲۵ عبارت دارد که در یک

9. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire

10. Garnefski

11. Young Schema Questionnaire-Short Form

12. Young & Brown

13. Conner-Davidson Resilience Scale

مقیاس لیکرتی بین صفر (کاملاً نادرست) تا چهار (همیشه درست) نمره‌گذاری می‌شود (کاملاً نادرست=۰، به ندرت= ۱، گاهی درست=۲، اغلب درست=۳، همیشه درست=۴). بنابراین طیف نمرات آزمون بین ۰ تا ۱۰۰ قرار دارد. نمرات بالاتر بیانگر تاب‌آوری بیشتر آزمودنی است. نتایج تحلیل عاملی حاکی از آن‌اند که این آزمون دارای ۵ عامل: تصور شایستگی فرد و اعتماد به غرایز فردی، تحمل عاطفه منفی، پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن، کنترل و تأثیرات معنوی است. زیرمقیاس تصور از شایستگی فردی: ۲۵-۲۴-۲۳-۱۷-۱۶-۱۲-۱۱-۱۰، زیرمقیاس اعتماد به غرایز فردی تحمل عاطفه منفی: ۲۰-۱۹-۱۸-۱۵-۱۴-۷-۶، زیرمقیاس پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن: ۸-۵-۴-۲-۱، زیرمقیاس کنترل: ۲۲-۲۱-۱۳، زیرمقیاس تأثیرات معنوی: ۹-۲. کانر و دیویدسون ضریب آلفای کرونباخ مقیاس تاب‌آوری را ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. چنین ضریب پایایی حاصل از روش بازآزمایی در یک فاصله ۴ هفته‌ای ۰/۸۷ بوده است. این مقیاس در ایران توسط محمدی، جزایری، رفیعی، جوکار و پورشهناز (۲۰۰۵) هنجاریابی شده است. وی برای تعیین پایایی مقیاس تاب‌آوری کانر و دیویدسون از روش آلفای کرونباخ بهره گرفته و ضریب پایایی ۰/۸۹ را گزارش کرده است.

یافته‌ها

جدول ۱. توصیف گروه نمونه بر اساس سن

سن	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
۲۰	۱	۰/۲	۰/۲
۲۱-۳۰	۷۱	۱۷/۷	۱۸
۳۱-۴۰	۱۸۵	۴۶/۱	۶۴/۱
۴۱-۵۰	۸۷	۲۱/۷	۸۵/۸
۵۱-۶۰	۵۲	۱۳	۹۸/۸
+۶۱	۵	۱/۲	۱۰۰
مجموع	۴۰۱	۱۰۰	

جدول ۲. توصیف گروه نمونه بر اساس مدت زمان تأهل

مدت زمان تأهل	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
۱ تا ۳ سال	۵۷	۱۴/۲	۱۴/۲
۱۰ تا ۱۲ سال	۴۵	۱۱/۲	۲۵/۴
۱۳ سال به بالا	۱۸۵	۴۶/۱	۷۱/۶

¹⁴. Connor & Davidson

۸۳/۳	۱۱/۷	۴۶	۴ تا ۶ سال
۹۴/۵	۱۱/۲	۴۵	۷ تا ۹ سال
۱۰۰	۵/۵	۲۲	یک سال
	۱۰۰	۴۰۱	مجموع

جدول ۳. توصیف گروه نمونه بر اساس تعداد فرزندان

مدت زمان تاهل	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون فرزند	۱۳۶	۳۳/۹	۳۳/۹
پنج فرزند به بالا	۲	۰/۵	۳۴/۴
دو فرزند	۱۳۳	۳۳/۲	۶۷/۶
سه فرزند	۱۶	۴	۷۱/۶
یک فرزند	۱۱۴	۲۸/۴	۱۰۰
مجموع	۴۰۱	۱۰۰	

بیشترین تعداد شرکت کنندگان یعنی ۱۸۵ نفر (۴۶/۱ درصد) دارای سن ۳۱ تا ۴۰ سال و کمترین تعداد یعنی ۵ نفر (۱/۲ درصد) بالای ۶۰ سال سن داشتند. بیشترین تعداد شرکت کنندگان یعنی ۵۷ نفر (۱۴/۲ درصد) به مدت ۱ تا ۳ سال و کمترین تعداد یعنی ۲۲ نفر (۵/۵ درصد) حدود ۱ سال با یکدیگر ازدواج کرده بودند. بیشترین تعداد شرکت کنندگان یعنی ۱۳۶ نفر (۳۳/۹ درصد) بدون فرزند و کمترین تعداد یعنی ۲ نفر (۰/۵ درصد) دارای ۵ فرزند به بالا می باشند.

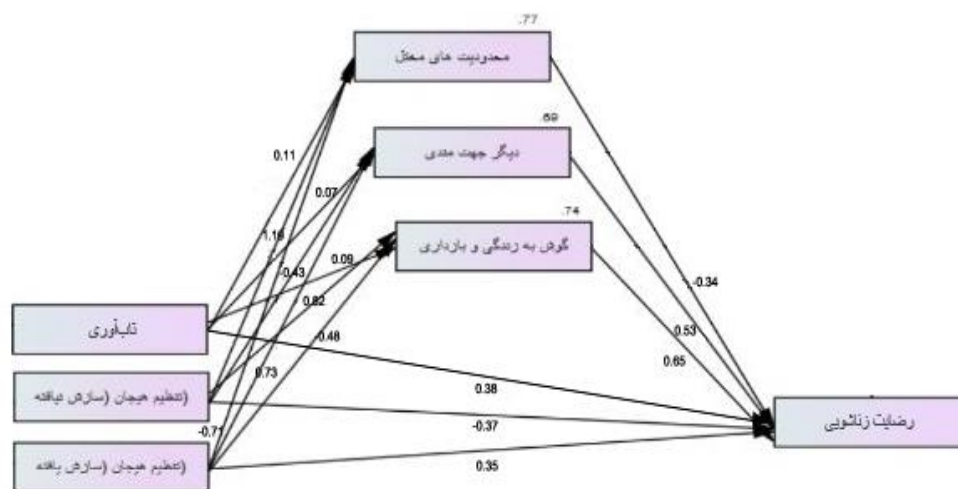
جدول ۴ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۴. ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
رضایت زناشویی	۱								
تاب آوری	۰/۶۳	۱							
تنظیم هیجان منفی	-۰/۵۵	-۰/۱۷	۱						
تنظیم هیجان مثبت	۰/۳۹	۰/۲۹	-۰/۳۲	۱					
دیگرجهت مندی	-۰/۴۶	-۰/۲۷	۰/۴۰	۰/۳۵	۱				
بریدگی / طرد	-۰/۶۱	-۰/۲۴	۰/۳۲	۰/۱۶	۰/۱۹	۱			
خودگردانی	-۰/۵۷	-۰/۱۷	۰/۱۲	۰/۱۵	۰/۲۶	۰/۱۴	۱		
محدودیت مختل	-۰/۳۸	-۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۷	۰/۱۶	۰/۱۷	۰/۱۱	۱	
گوش به زنگی	-۰/۵۱	-۰/۲۲	۰/۲۰	۰/۱۸	۰/۱۹	۰/۲۲	۰/۱۲	۰/۰۷	۱

جدول ۴ ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش حاضر را نشان می دهد. همچنان که جدول فوق نشان می دهد همبستگی بین متغیرها در جهت مورد انتظار و همسو با تئوری های حوزه پژوهش بود. برای بررسی نرمال بودن متغیرها یک معیار کلی، چنانچه کجی و کشیدگی در بازه (۲، -۲) باشند، داده ها از توزیع نرمال برخوردار هستند. شاخص کجی و کشیدگی هیچ یک از متغیرها خارج از بازه (۲، -۲) نیست و بنابراین می توان

آنها را نرمال یا تقریب نرمال در نظر گرفت. همچنین بین کلیه متغیرها به غیر از تنظیم هیجان سازش نیافته با رضایت زناشویی رابطه مثبت معناداری در سطح $0/01$ گزارش شد. قبل از انجام تحلیل مسیر، نرمال بودن متغیر ملاک (رضایت زناشویی)، استقلال خطاها و هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنف با (آماره $0/29$ و $p > 0/05$) نشان از نرمال بودن متغیر رضایت زناشویی است. طبق آماره دوربین واتسون که محدوده قابل قبول آن $1/5$ تا $2/5$ است، در تحقیق حاضر میزان آن برای متغیرهای پیش‌بین در پیش‌بینی رضایت زناشویی ($1/59$)، حاکی از استقلال خطاها است. یکی از شروط دیگر، عدم هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین است و معیار سنجش این شرط، عامل تورم واریانس است. چنانچه این عامل عددی کمتر از 10 داشته باشد عدم هم‌خطی متغیرها تأیید می‌شود. در پژوهش حاضر، عامل تورم واریانس در تمامی متغیرها کوچک‌تر از 10 بود و عدم هم‌خطی تأیید شد. داده‌های گمشده با استفاده از نرم‌افزار Spss و قسمت آنالیز (داده‌های گمشده) شناسایی و اصلاح گردیدند. همچنین از نمودار جعبه‌ای برای شناسایی داده‌های پرت برای مقادیر تک‌متغیره و از شاخص ماهالانویس برای مقادیر چندمتغیره استفاده شد. به‌منظور آزمون مدل مورد نظر یعنی بررسی نقش واسطه‌گری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه از روش تحلیل مسیر استفاده شد.

شکل ۱. مدل اصلاح شده پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس تاب‌آوری و تنظیم هیجان: نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

در شکل ۱ مدل اصلاح شده پژوهش حاضر پس از حذف مسیرهای غیرمعنادار رسم شده است. بدین معنا که مسیرهایی که معنادار نبودند ($p > 0/001$) اصلاح و حذف شدند. مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم معنادار بین متغیرهای پژوهش با رضایت زناشویی در جدول ۵ و ۶ ذکر شده است.

جدول ۵. ضرایب مسیر مستقیم اثرات متغیرها و معنی داری پارامترهای برآوردشده

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	ضرایب استاندارد	انحراف استاندارد	آماره (t)	سطح معناداری
تنظیم هیجان سازش نیافته	رضایت زناشویی	-۰/۳۷	۰/۰۷	-۵/۲۸	۰/۰۰۱
تنظیم هیجان سازش یافته	رضایت زناشویی	۰/۳۵	۰/۰۵	۷/۰۹	۰/۰۰۱
محدودیت‌های مختل	رضایت زناشویی	-۰/۳۴	۰/۱۰	۳/۳۶	۰/۰۰۱
دیگر جهت مندی	رضایت زناشویی	۰/۵۳	۰/۱۶	۳/۳۰	۰/۰۰۱
گوش به زنگی	رضایت زناشویی	۰/۶۵	۰/۱۵	۴/۲۷	۰/۰۰۱

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود تمام متغیرهایی که مسیرهای مستقیم آن‌ها به متغیر ملاک دارای مقدار T بزرگ‌تر یا کوچک‌تر از $\pm 1/96$ است، تأثیر معنی داری ($p < 0/001$) بر متغیر ملاک دارند و مسیرهای غیرمعنادار از مدل حذف شدند.

جدول ۶. ضرایب مسیر غیرمستقیم اثرات متغیرها و معنی داری پارامترهای برآوردشده

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	ضرایب استاندارد	انحراف استاندارد	آماره (t)	سطح معناداری
تاب‌آوری	محدودیت‌های مختل	۰/۱۱	۰/۰۴	۲/۳۹	۰/۰۱۶
تاب‌آوری	دیگر جهت مندی	۰/۰۷	۰/۰۳	۲/۴۴	۰/۰۱۵
تاب‌آوری	گوش به زنگی و بازداری	۰/۰۹	۰/۰۳	۲/۵۲	۰/۰۱۲
تنظیم هیجان سازش نیافته	محدودیت‌های مختل	۱/۱۹	۰/۰۵	۲۱/۰۵	۰/۰۰۱
تنظیم هیجان سازش نیافته	دیگر جهت مندی	-۰/۴۳	۰/۰۳	-۱۱/۲۵	۰/۰۰۱
تنظیم هیجان سازش نیافته	گوش به زنگی و بازداری	۰/۸۲	۰/۰۴	۱۸/۰۵	۰/۰۰۱
تنظیم هیجان سازش یافته	محدودیت‌های مختل	-۰/۷۱	۰/۰۵	-۱۲/۱۹	۰/۰۰۱
تنظیم هیجان سازش یافته	دیگر جهت مندی	۰/۷۳	۰/۰۳	۱۹/۶۰	۰/۰۰۱
تنظیم هیجان سازش یافته	گوش به زنگی و بازداری	-۰/۴۸	۰/۰۴	-۱۰/۲۴	۰/۰۰۱

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود تمام متغیرهایی که مسیرهای غیرمستقیم آن‌ها به متغیر ملاک دارای مقدار T بزرگ‌تر یا کوچک‌تر از $\pm 1/96$ است تأثیر معنی داری ($p < 0/001$) بر متغیر ملاک دارند و مسیرهای غیرمعنادار از مدل حذف شدند.

جدول ۷. شاخص‌های برازش مدل اصلاح شده

شاخص	x^2/df	RMSEA	CFI	NFI	IFI	GFI	P
مقادیر مدل اولیه	۲۶۵/۹۴	۰/۸۸	۰/۵۳	۰/۵۳	۰/۵۳	۰/۶۶	۰/۰۰۱
مقادیر مدل اصلاح شده	۱/۱۶	۰/۰۲	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۶۷۲
حد مجاز	کمتر از ۵	کمتر از ۰/۰۸	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۰۵

شاخص‌های برازش در جدول ۷ نشان‌دهنده برازش عالی داده‌ها با مدل اصلاح‌شده است. با توجه به شکل ۱ و جدول ۵ تاب‌آوری به صورت غیرمستقیم و از طریق طرح‌واره‌های محدودیت‌های مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی و بازداری به صورت غیرمستقیم توانست رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. همچنین تنظیم-هیجان سازش‌یافته و سازش‌نیافته هم به صورت مستقیم و هم غیرمستقیم و از طریق طرح‌واره‌های محدودیت‌های مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی و بازداری توانستند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی برازش مدل رضایت زناشویی بر اساس تاب‌آوری و تنظیم هیجان با نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تاب‌آوری به صورت غیرمستقیم و از طریق طرح‌واره‌های محدودیت‌های مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی و بازداری به صورت غیرمستقیم توانست رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. همچنین تنظیم هیجان سازش‌یافته و سازش‌نیافته هم به صورت مستقیم و هم غیرمستقیم و از طریق طرح‌واره‌های محدودیت‌های مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی و بازداری توانستند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. این یافته‌ها با یافته‌های مارینو^{۱۵} (۲۰۲۲)، مک دونل و همکاران (۲۰۱۸)، محمودپور، دربا، کمندلو و مدنی (۲۰۲۰)، هدایت و همکاران (۲۰۱۹)، پیروی و بهرامی (۲۰۱۷)، ذوالفقاری و همکاران (۲۰۰۸)، مبنی بر نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در رابطه بین تاب‌آوری و تنظیم هیجان با رضایت زناشویی همسو هستند.

در تبیین نتایج به‌دست‌آمده از نقش واسطه‌ای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در بین تاب‌آوری با رضایت زناشویی می‌توان اذعان داشت افرادی که از تاب‌آوری پایینی برخوردار هستند، در یک تلاش برای مقابله با احساسات منفی، درگیر رفتارهای ناسازگار می‌شوند و سعی می‌کنند با ایجاد و تنش و خشونت، هیجانی خود را کاهش دهند. استراتژی مقابله مبتنی بر هیجان مانند پرخاشگری، ممکن است باعث فرار سریع افراد از احساسات منفی‌شان شود ولی به‌مرور خود می‌تواند باعث افزایش مشکلات افراد شود. اگرچه این استراتژی به نظر افرادی که تاب‌آوری پایینی دارند، استراتژی مناسبی محسوب می‌شود (Shakeri, Farnia, Davarinejad, Salemi, Golshani, Rahami, et al., 2020)، افراد دارای تاب‌آوری پایین، هیجان را غیرقابل تحمل می‌دانند و نمی‌توانند به آشفتگی‌شان رسیدگی کنند. این افراد وجود هیجان را نمی‌پذیرند و از وجود آن احساس شرم و آشفتگی می‌کنند، زیرا توانایی‌های مقابله‌ای خود با هیجان‌ات را دست‌کم می‌گیرند. تاب‌آوری پایین این افراد،

آنها را مجبور برای یافتن راهی فوری برای خلاصی از هیجانانگیز می‌کند (Ursu & Măirean, 2022). همچنین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در افراد با تاب‌آوری پایین موجب جلوگیری از تفسیرهای آنها از رویدادها می‌شوند و این سوگیری در آسیب‌شناسی روانی به صورت سوء تفاهم، نگرش‌های تحریف‌شده، گمانه‌های نادرست هدف و چشم‌داشت‌های غیرواقع‌بینانه خود را نشان می‌دهند. هرچه فرد قدرت و تحمل بیشتری در مقابله با مشکلات و استرس‌های زندگی داشته باشد، کمتر در معرض آشفتگی‌های روانی و هیجانی قرار می‌گیرد و از سلامت و بهزیستی روانی بالاتری بهره‌مند می‌شود. به نظر می‌رسد که افراد دارای تاب‌آوری بالا، طرح‌واره ناسازگار کمتری را تجربه نموده‌اند، به طرز خلاقانه و انعطاف‌پذیری به مسائل می‌نگرند، برای حل آنها طرح و برنامه‌ریزی می‌کنند و در صورت نیاز نسبت به درخواست کمک از دیگران دریغ نمی‌ورزند و منابع کاملی برای مقابله با مشکلات دارند که این عوامل باعث افزایش سلامت روان در این افراد می‌گردد (Simons & Gaher, 2005). وجود طرح‌واره ناسازگار اولیه در افراد منجر به کاهش تاب‌آوری می‌گردد که این امر باعث می‌شود افراد دارای سطح پایین تاب‌آوری در مواجهه با شرایط پر استرس کمتر تلاش کنند و اغلب رفتارهای اجتنابی از خود نشان داده و یا ابراز هیجانانگیز و عواطف خود را محدود کنند. این افراد به موجب وجود طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه که در زندگی خود تجربه نموده‌اند اولاً هیجان را غیرقابل تحمل می‌دانند و نمی‌توانند به آشفتگی و پریشانی‌شان رسیدگی نمایند. ثانیاً این افراد وجود هیجان را نمی‌پذیرند و از وجود آن احساس شرم و آشفتگی می‌کنند زیرا که توانایی‌های مقابله‌ای خود با هیجانانگیز را دست‌کم می‌گیرند. سومین مشخصه عمده تنظیم هیجانی افراد با تاب‌آوری پایین، تلاش فراوان برای جلوگیری از هیجانانگیز منفی و تسکین فوری هیجانانگیز منفی تجربه‌شده می‌باشد. لازم به ذکر است که اگر این افراد قادر به تسکین این هیجانانگیز نباشند، تمام توجهشان جلب این هیجان آشفته‌کننده می‌گردد و عملکردشان به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای کاهش می‌یابد که ممکن است موجب تعارضات زناشویی شود (Shakeri et al., 2020).

از سویی دیگر نتایج پژوهش نشان داد که تنظیم هیجان سازش‌یافته و سازش‌نیافته هم به صورت مستقیم و هم غیرمستقیم و از طریق طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه توانستند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. در تبیین این یافته از پژوهش حاضر می‌توان اذعان داشت که طرح‌واره ناسازگار اولیه نقش تشدیدکننده‌ای در تعارضات زوجین دارد و همین امر در افرادی که دارای سطوح بالایی از نقایص تنظیم هیجان هستند، می‌تواند باعث تشدید مشکلات مرتبط با زندگی زناشویی شود (مک دونل و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به این که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه توان تولید سطوح بالایی از هیجانانگیز و عواطف منفی را دارند، برای کم‌رنگ کردن خاطرات، هیجان‌ها، احساس‌های بدنی، طرح‌واره‌ها و رفتارهای همراه آنها، افراد از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان مثبت یا منفی استفاده می‌کنند. در اصل تنظیم هیجان به تعامل بهینه‌ای از شناخت و هیجان، جهت مقابله با شرایط

منفی نیاز دارد (Mc Donnell et al., 2018). هنگامی که طرح‌واره‌های ناسازگار برانگیخته می‌شوند، افراد معمولاً سطوح بالایی از هیجانات و عواطف نظیر خشم شدید، اضطراب، غم یا احساس گناه را تجربه می‌کنند. از چنین منظری می‌توان مطرح کرد استفاده از راهبردهای تنظیم هیجانی (سازگار با ناسازگار) برای کم‌رنگ کردن هیجانات منفی، شناخت‌ها، طرح‌واره‌ها و رفتارهای همراه با آنها صورت می‌گیرد (Salgó, Bajzát & Unoka, 2021). حضور طرح‌واره‌های شناختی ناسازگار ممکن است بین افراد دارای تنظیم شناختی هیجان مثبت و افراد دارای نگرش منفی تنظیم شناختی هیجان، تمایز ایجاد کند. وجود دیدگاه‌های بدبینانه به زندگی، موجب فراخوانی هیجانات منفی می‌شود و به کاهش توان مقابله شخص با مشکلات زندگی زناشویی می‌انجامد. بروز چنین حالتی در نهایت تعارضات بین زوجین و کاهش رضایت زناشویی در فرد را به دنبال خواهد داشت. بیشتر اوقات، ذهنیت‌ها و عملکردهای طرح‌واره‌ها، توسط موقعیت‌هایی برانگیخته می‌شوند که نسبت به آنها حساسیت زیادی داریم (گره‌های هیجانی). در صورتی ذهنیت طرح‌واره‌های ناکارآمد فعال می‌شود که طرح‌واره‌ها یا پاسخ‌های مقابله‌ای ناسازگاران خاص منجر به برانگیختگی هیجان آشفته‌ساز، پاسخ‌های اجتنابی یا رفتارهای خود آسیب‌رسان شوند، به‌گونه‌ای که کنترل عملکرد فرد را به دست گیرند و او را زیر سلطه خود درآورند (Bajzát & Unoka, 2021 Salgó). بنابراین افرادی که دارای طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه هستند، محدودیت‌های درونی آنها در خصوص احترام متقابل و خویش‌داری به اندازه کافی رشد نکرده است. آنها توانایی مهار تکانه‌های خود را ندارند و نمی‌توانند ارضای نیازهای آنی خود را به خاطر دستیابی به منافع آتی به تأخیر بیندازند. افرادی که طرح‌واره خویش‌داری خودانضباطی ناکافی دارند، نمی‌توانند برای دستیابی به اهدافشان، خویش‌داری نشان دهند و ناکامی را به‌قدر کافی تحمل کنند و از سوی دیگر نمی‌توانند ابراز هیجان‌ها و تکانه‌هایشان را کنترل کنند و بنابراین کاهش رضایت زناشویی در زوجین را به همراه دارد. به دلیل شرایطی که شیوع کرونا در کشور به وجود آورده بود، نمونه‌گیری در این پژوهش غیرتصادفی و دردسترس انجام پذیرفت. به دلیل محدودیت شیوع ویروس کرونا، پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین و الکترونیکی انجام شد. نتایج پژوهش حاضر قابل تعمیم به زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره اسلامی شهر تهران می‌باشد. در پایان پیشنهاد می‌شود بنابراین به مراکز مشاوره خانواده با رویکرد اسلامی و کلینیک‌های روان‌شناسی پیشنهاد می‌شود که با برگزاری دوره‌های آموزشی شناخت طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه زمینه برای آموزش ارتقای رضایت زناشویی در زوجین دارای تعارض و عدم رضایت زناشویی را فراهم نمایند.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از رساله دکتری تخصصی رشته روانشناسی عمومی نویسنده اول در دانشگاه آزاد اسلامی واحد امارات است که در تاریخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۸ توسط شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده است. پژوهشگر پس از کسب تأییدیه از کمیته اخلاق با شناسه IR.IAU.BA.REC.1401.006 فرآیند پژوهش را انجام داده است. از تمامی بانوانی که در انجام این پژوهش با ما همکاری نموده‌اند کمال تشکر را داریم.

تضاد منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله تضاد منافع ندارد.

References

- Alizadehfard, S., & Razaghi, M. (2021). Structural model of the relationship between marital satisfaction, cognitive moral foundations and marital commitment. *Ulture Counseling*, 12(47), 259-282. https://qccpc.atu.ac.ir/article_12656.html?lang=fa [Persian]
- Bakhshizadeh, F., Samani, S., Khayer, M., & Sohrabi, N. (2019). A Causal model, self differentiation and Morital Satisfaction. *Woman & Society*, 10(39), 31-46. https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_3664.html?lang=en [Persian]
- Bishop, A., Younan, R., Low, J., & Pilkington, P. D. (2022). Early maladaptive schemas and depression in adulthood: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 29(1), 111-130. <https://doi.org/10.1002/cpp.2630>
- Chmitorz, A., Kunzler, A., Helmreich, I., Tüscher, O., Kalisch, R., Kubiak, T., . . . Lieb, K. (2018). Intervention studies to foster resilience – A systematic review and proposal for a resilience framework in future intervention studies. *Clinical Psychology Review*, 59, 78-100. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.11.002>
- Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). *Depression and Anxiety*, 18(2), 76-82. <https://doi.org/10.1002/da.10113>
- De Berardis, D., Fornaro, M., Orsolini, L., Ventriglio, A., Vellante, F., & Di Giannantonio, M. (2020). Emotional dysregulation in adolescents: implications for the development of severe psychiatric disorders, substance abuse, and suicidal ideation and behaviors. *Brain Sciences*, 10(9), 591-596. <https://doi.org/10.3390/brainsci10090591>
- Den Hartigh, R. J. R., & Hill, Y. (2022). Conceptualizing and measuring psychological resilience: What can we learn from physics? *New Ideas in Psychology*, 66(6), 100934. <https://doi.org/10.1016/j.newideapsych.2022.100934>
- Downard, P., Rasciute, S., & Kumar, H. (2022). Mental health and satisfaction with partners: a longitudinal analysis in the UK. *BMC Psychol*, 10(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00723-w>
- Eslampanah, M., Mahdian, H., & Jajarmi, M. (2020). investigate the fitness of Iranian adolescents' risk-taking model in addiction with emphasis on family functioning and maladaptive schemas, distress tolerance and emotion regulation. *Etiadpajohi*, 13(54), 67-90. <http://etiadpajohi.ir/article-1-2215-fa.html> [Persian]

- Feliu-Soler, A., Reche-Camba, E., Borràs, X., Pérez-Aranda, A., Andrés-Rodríguez, L., Peñarrubia-María, M. T., . . . Luciano, J. V. (2017). Psychometric Properties of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ) in Patients with Fibromyalgia Syndrome. *Frontiers in Psychology*, 8(2075), 1-13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02075>
- Ghahari, S., Viesy, F., Kavand, H., Yeke Fallah, M., Zandifar, H., Farrokhi, N., & Davoodi, R. (2020). Psychometric Properties of Early Maladaptive Schemas Questionnaire Short Form-75 Items (YSQ-SF). *NPWJM*, 8(27), 31-40. <http://npwjm.ajaums.ac.ir/article-1-800-fa.html> [Persian]
- Granelski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2002). *Manual for the use of the cognitive emotion regulation questionnaire*. Leiderorp: Datec.
- Gratz, K. L., & Roemer, L. (2020). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26(1), 41-54. <https://doi.org/10.1007/s10862-008-9102-4>
- Hedayat, S., Arefi M., & A., M. (2019). The role of early maladaptive schemas in predicting marital satisfaction of Kermanshah Police Officers. *Rooyesh*, 8(4), 155-164. <http://frooyesh.ir/article-1-832-fa.html> [Persian]
- Jakubczyk, A., Trucco, E. M., Kopera, M., Kobyliński, P., Suszek, H., Fudalej, S., & Wojnar, M. (2018). The association between impulsivity, emotion regulation, and symptoms of alcohol use disorder. *Journal of substance abuse treatment*, 91, 49-56. <https://doi.org/10.1016/j.jsat.2018.05.004>
- Janovsky, T., Rock, A. J., Thorsteinsson, E. B., Clark, G. I., & Murray, C. V. (2020). The relationship between early maladaptive schemas and interpersonal problems: A meta-analytic review. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 27(3), 408-447. <https://doi.org/10.1002/cpp.2439>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling (2nd ed.)*. New York: Guilford Press.
- Kravdal, Ø., Wörn, J., & Reme, B. A. (2022). Mental health benefits of cohabitation and marriage: A longitudinal analysis of Norwegian register data. *Population Studies*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/00324728.2022.2063933>
- Mahmoudpour, A., Darba, M., Kamandloo, Z., & Madani, Y. (2020). The relationship between early maladaptive schemas with marital satisfaction and psychological distress in infertile women in tehran. *Psychological Sciences*, 19(94), 1231-1242. <http://psychologicalscience.ir/article-1-771-fa.html> [Persian]
- Marinov, V. V. (2022). Mediation roles of the early maladaptive schemas for the relationship satisfaction. *Софийски университет «Св. Климент Охридски»*, 112(1), 149-169. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1077542>
- Markman, H. J., & Floyd, F. (2020). Possibilities for the prevention of marital discord: A behavioral perspective. *American Journal of Family Therapy*, 9(30-48.). <https://doi.org/10.1080/01926188008250355>
- Masoomi, S., Soltani, F., Mohammadi, Y., Shayan, A., Baba-Heydarian, F., Khalili, F., . . . Noori, F. (2021). Evaluation of marital satisfaction in women referring to Hamadan health centers Running. *Nursing Development in Health*, 12(1), 32-41. <http://ndhj.lums.ac.ir/article-1-288-fa.html> [Persian]

- Mc Donnell, E., Hevey, D., McCauley, M., & Ducray, K. N. (2018). Exploration of associations between early maladaptive schemas, impaired emotional regulation, coping strategies and resilience in opioid dependent poly-drug users. *Substance use & misuse*, 53(14), 2320-2329. <https://doi.org/10.1080/10826084.2018.1473438>
- Mohammadi, M., Jazayeri, A., Rafiei, M., Jokar, B., & Poorshahnaz, A. (2005). Investigating factors affecting resilience in people exposed to drug abuse. *Tabriz University Psychology*, 1(2), 203-224. <https://www.sid.ir/paper/120410/fa> [Persian]
- Olson, D. H. (1989). Enrich Marital Inventory: Discriminant Validity and Cross-Validity Assessment. *Journal of Marital and Family Therapy*, 15(1), 65-79.
- Peiravi, M., & Bahrami, H. (2017). The survey of the couple's primary inconsistent schemas and the matrimonial adjustment in married students. *Rooyesh*, 6(1), 131-158. <http://frooyesh.ir/article-1-331-fa.html> [Persian]
- Restubog, S. L. D., Ocampo, A. C. G., & Wang, L. (2020). Taking control amidst the chaos: Emotion regulation during the COVID-19 pandemic. *Journal of vocational behavior*, 119, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2020.103440>
- Rick, J. L., Falconier, M. K., & Wittenborn, A. K. (2017). Emotion regulation dimensions and relationship satisfaction in clinical couples. *Personal Relationships*, 24(4), 790-803. <https://doi.org/10.1111/per.12213>
- Roosta, Z., & Soroush, A. (2017). *Investigating the level of marital satisfaction between men and women in Tehran*. Paper presented at the The first national conference of applied researches in management, psychology and educational sciences, Saveh.
- Salgó, E., Bajzát, B., & Unoka, Z. (2021). Schema modes and their associations with emotion regulation, mindfulness, and self-compassion among patients with personality disorders. *bord personal disord emot dysregul*, 8(1), 19. <https://doi.org/10.1186/s40479-021-00160-y>
- Shahabi, S., Jenaabadi, H., & Kord Tamini, B. (2021). The Mediating Role of Marital Commitment in the Relationship between Early Maladaptive Schemas and Distress Tolerance in Married People in Kerman. *Razavi International Journal of Medicine*, 9(3), 79-84. <https://doi.org/10.30483/RIJM.2021.254203.1053>
- Shakeri, J., Farnia, V., Davarinejad, O., Salemi, S., Golshani, S., Rahami, B., & Hookari, S. (2020). Distress tolerance in methamphetamine and opium abusers with non-drug abuser (A comparative analysis). *Clinical epidemiology and global health*, 8(2), 513-518. <https://doi.org/10.1016/j.cegh.2019.11.005>
- Shorey, R. C., Brasfield, H., Anderson, S., & Stuart, G. L. (2015). The relation between trait mindfulness and early maladaptive schemas in men seeking substance use treatment. *Mindfulness*, 6(2), 348-355. <https://doi.org/10.1007/s12671-013-0268-9>
- Simons, J. S., & Gaher, R. M. (2005). The distress tolerance scale: Development and validation of a self-report measure. *Motivation and Emotion*, 20(9), 83-102. <https://doi.org/10.1007/s11031-005-7955-3>
- Sisto, A., Vicinanza, F., Campanozzi, L. L., Ricci, G., Tartaglini, D., & Tambone, V. (2019). Towards a Transversal Definition of Psychological Resilience: A Literature Review. *Medicina (Kaunas)*, 55(11), 745. <https://doi.org/10.3390/medicina55110745>
- Ursu, A., & Măirean, C. (2022). Cognitive Emotion Regulation Strategies as Mediators between Resilience and Stress during COVID-19 Pandemic. *Int J Environ Res Public Health*, 19(19), 12631. <https://doi.org/10.3390/ijerph191912631>

- Vanderlind, W. M., Millgram, Y., Baskin-Sommers, A. R., Clark, M. S., & Joormann, J. (2020). Understanding positive emotion deficits in depression: From emotion preferences to emotion regulation. *Clinical Psychology Review*, 76(1-11). <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2020.101826>
- Waller, M. A. (2021). Resilience in ecosystemic context: evolution of the concept. *American Journal of Orthopsychiatry*, 71(3), 290-297. <https://doi.org/10.1037/0002-9432.71.3.290>
- Young, J. E., & Brown, G. (1998). *Young Schema Questionnaire Short Form.*: NY: Cognitive Therapy Center.
- Zanjani, Z., Moghbeli Hanzaii, M., & Mohsenabadi, H. (2018). The relationship of depression, distress tolerance and difficulty in emotional regulation with addiction to cell-phone use in students of Kashan University. *Feyz*, 22(4), 411-420. <http://feyz.kaums.ac.ir/article-1-3563-fa.html> [Persian]
- Zolfaghari, M., Fatehizadeh, M., & Abedi, M. (2007). Determining the relationship between the initial incompatible schemas and the dimensions of marital intimacy of Isfahan couples. *Family Studies*, 4(3), 247-261. https://jfr.sbu.ac.ir/article_95233.html [Persian]